

København, 7. marts 2013

Folketinget
Retsudvalget

Retten til at være den du er! – Transpolitik

Det fremgår af regeringsgrundlaget fra 2011, at regeringen vil "undersøge reglerne om kønskorrigerende behandling, herunder mulighederne for at foretage juridisk kønsskifte uden krav om kirurgiske indgreb".

Toneangivende menneskerettighedsekspertes så som FN's højkommisær for menneskerettigheder, Navi Pillay, og forhenværende menneskerettighedskommisær i Europarådet, Thomas Hammarberg, har taget afstand fra tvungen medicinsk og kirurgisk behandling som betingelse for anerkendelse af en persons kønsidentitet.

LGBT Danmark, Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner er enige. Med vedtagelsen af Argentinas banebrydende kønsidentitetslov den 8. maj 2012, og senest Kammarrättens dom den 19. december 2012 i Sverige, der fastslog, at sterilisation som betingelse for kønsskifte strider imod Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, har nitten lande afskaffet krav om kirurgiske indgreb.

Hammarberg påpegede imidlertid allerede i 2009, at der er brug for en række tiltag for at sikre transkønnede en værdig tilværelse. Europarådet og Europaparlamentet sætter eksempelvis spørgsmålstejn ved psykiatriens rolle i forhold til transkønnede.

Landsforeningen vedlægger sit katalog over politikker til forbedring af transkønnedes vilkår såvel som en oversigt over lovgivning, der i dag regulerer området.

Med venlig hilsen

Vivi Jelstrup
forperson
vivi@lgbt.dk

Vibe Grevsen
talsperson for transpolitik
vibe@grevsen.dk

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

NYGADE 7 • POSTBOKS 1023 • 1007 KØBENHAVN K • TLF. 33 13 19 48
LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK

Den 3. marts 2013.

RETTE TIL AT VÆRE DEN DU ER!

TRANSPOLITIK

Kendskabet til transkønnede er mangelfuldt og bygger ofte på forældede, fordomsfulde og fejlagtige opfattelser og holdninger. Det betyder, at transkønnede som gruppe er ringere stillet end andre borgere. Det ses både i lovgivningen og i dagligdagen, hvor transkønnede udsættes for diskrimination – ja endog for krænkelse af elementære menneskerettigheder. Det må der gøres op med, og det er nødvendigt med tiltag på mange niveauer.

I det følgende præsenteres LGBT Danmarks katalog over politikker til anerkendelse og inklusion af transkønnede og fremme af lige muligheder.

1. Definitioner

Der henvises til foreningens LGBT ordbog http://www.lgbt.dk/fileadmin/site/politik/LGBT_ordbog.pdf og til slutnoten med definition af udvalgte ord.

2. Selvbestemmelse

Den enkelte person er den bedste til at træffe personlige beslutninger. Det gælder også for transkønnede personer.

3. Juridisk kønsskifte

En myndig person har ret til et juridisk kønsskifte. For ikke-myndige kræves samtykke fra forældremyndighedsindehaver/værge.

4. Transkønnethed er ikke en psykiatrisk lidelse

En persons kønsidentitet er ikke i sig selv en medicinsk eller psykiatrisk tilstand og skal ikke behandles, helbredes eller undertrykkes. Transkønnethed (diagnosekoderne F64.x og F65.1) hører derfor ikke hjemme i Sundhedsvæsenets Klassifikations System og skal fjernes derfra. Der skal derfor heller ikke foretages en psykiatrisk udredning eller diagnosticering for transkønnethed som betingelse for eller som et led i kønskorigerende behandling.

Danske myndigheder skal arbejde aktivt for at F64.x og F65.1 fjernes fra WHO's sygdomsklassifikation.

5. Rådgivning og støtte

Transkønnede skal, efter eget ønske derom, tilbydes kvalificeret rådgivning og støtte i udforskningen og udlevelsen af deres kønsidentitet og i håndteringen af de udfordringer, dette medfører. Denne rådgivning er ikke en betingelse for, og må ikke have indflydelse på, muligheden for at modtage kønskorrigerende behandling. Rådgivning og støtte skal ligeledes tilbydes nære pårørende.

6. Kønskorrektio

1. Medicinsk og/eller kirurgisk ændring af kroppen kan f.eks. indebære behandling med hormoner, anti-hormoner, tildannelse eller fjernelse af bryster, feminiserende eller maskuliniserende kirurgi, hårtransplantation eller ændring af genitalier.
2. Medicinsk og/eller kirurgisk ændring af kroppen skal tilbydes på baggrund af informeret samtykke. Før indgreb, der indebærer fjernelse af ovarier eller testikler, er det en betingelse, at personen har modtaget minimum 6 måneders kønshormonbehandling.
3. Kirurgisk behandling skal efter den enkeltes ønske tilbydes foretaget på et specialiseret internationalt center.
4. Forundersøgelse og efterbehandling skal tilbydes foretaget i Danmark.
5. Den enkelte transperson skal kunne få ordineret kønshormoner hos sin alment praktiserende læge, såfremt denne ikke vurderer, at der vil være sundhedsmæssige indikationer for ikke at gøre det.
6. Mener den praktiserende læge ikke at have de fornødne kvalifikationer til at vurdere dette eller til at følge op på ordinationen, skal lægen henvise til en læge, der har kvalifikationerne.

7. Andre behandlinger

Andre behandlinger kan f.eks. være fjernelse af uønsket hårvækst, stemmetræning, proteser, parykker.

8. Børn og unge transkønnede

Børn og unge, under myndighedsalderen, som giver udtryk for ubehag ved det køn, de blev tildelt ved fødslen, har krav på kvalificerede, rådgivende og støttende samtaler. Herunder informeres om muligheder for pubertetsbremsende medicinsk behandling, kønshormonbehandling og kirurgisk behandling.

Der er behov for en særlig indsats på følgende områder:

1. Skærpet opmærksomhed helt fra førskolealderen, om et barn udviser atypisk kønsadfærd.
2. Accept af det køn, som barnet giver udtryk for at tilhøre.
3. Accept af det fornavn, som barnet ønsker.
4. Øvrig medicinsk og kirurgisk kønskorrektio skal tilbydes efter principperne i punkt 6, Kønskorrektio – under hensyntagen til de i Sundhedsloven anførte aldersgrænser for informeret samtykke.

9. Fornavn

Navnelovens § 13 stk. 2 og 3 om kønsbestemte fornavne ophæves så et navn kan vælges uanset hvilket køn, det betegner.

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

NYGADE 7 • POSTBOKS 1023 • 1007 KØBENHAVN K • TLF. 33 13 19 48

LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK

10. Personnummer

1. Enhver skal have ret til at få udskiftet sit kønsbestemte personnummer med et personnummer med modsat kønsindikation.
2. Reglerne ændres således, at der fremadrettet anvendes løbenumre uden hensyn til personens køn i stedet for et kønsbestemt endetal.
3. Ved forespørgsler i Det Centrale Personregister, må kønnet på en person kun oplyses, såfremt spørgeren har et begrundet behov for at kende personens køn.

11. X som kønsbetegnelse i pas

Det bør være muligt at få et X som kønsbetegnelse i sit pas alene ved at fremsætte ønske derom ved pasbestillingen.

12. Kønsbetegnelse i breve fra det offentlige/på valgkort

Det offentlige bør ophøre med at anføre kønsbetegnelse i form af Hr./Fru. i breve og på valgkort mv.

13. Adgang til toilet, bade- og omklædningsfaciliteter

1. Transkønnede skal have adgang til toilet, bade- og omklædningsfaciliteter svarende til det køn, de fremtræder som.
2. Om nødvendigt skal der i idrætsanlæg, svømmehaller og lignende stilles særskilte faciliteter til rådighed eller gives mulighed for at transkønnede kan bade og/eller omklæde før eller efter de øvrige brugere.

14. Ligebehandling, ikke-diskrimination og hadforbrydelser

1. I love, der påbyder ligebehandling og forbyder forskelsbehandling og/eller diskrimination – beskyttelseslovene – bør kønsidentitet og kønsudtryk tilføjes de steder i lovene, hvor ordene køn og/eller seksuel orientering er nævnt, således at transkønnedes beskyttelse nævnes direkte i lovene.
2. I straffelovens § 81 om strafskærpende omstændigheder, bør der i stk. 1, pkt. 6, der lyder "at gerningen har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende", ske tilføjelse af "kønsidentitet og kønsudtryk", hvorved hadforbrydelser/transfobiske forbrydelser også bliver en strafskærpende grund.

15. Retningslinjer og vejledninger

1. Der bør udarbejdes vejlednings-/undervisningsmateriale om transkønnethed til personale i sundheds- og plejesektoren herunder i psykiatrien, og til børne- og ungdomspædagoger, lærere og undervisere i skoler og uddannelsesinstitutioner på alle niveauer, sports- og idrætsforeninger, politiet og kriminalforsorgen m.fl.
2. Materialet skal især indeholde vejledning og information om, at
 1. der skal udvises almindelig anstændighed og høflig adfærd med respekt for det køn, som den pågældende transkønnede fremtræder som,
 2. den transkønnede bør tiltales med det navn, den pågældende ønsker anvendt, og som det køn, pågældende fremtræder som,

3. der i rimeligt omfang udvises diskretion omkring den pågældendes transkønnethed, således at pågældendes transkønnethed ikke kommer til uvedkommendes kendskab, og at
4. oplysninger om pågældendes transkønnethed kun bør fremgå i skriftligt materiale i den udstrækning, det er relevant.
5. Vejledningsmaterialet bør udarbejdes i samarbejde med transforeningerne.

16. Politi og kriminalforsorgen

Der bør ud over de ovenfor nævnte retningslinjer og vejledninger udarbejdes supplerende retningslinjer for, hvordan politiet og kriminalforsorgens personale skal forholde sig, når de kommer i kontakt med transkønnede personer – det være sig som anmeldere, vidner, sigtede, anholdte, varetægtsfængslede og/eller afsonere af fængselsstraffe.

17. Transkønnede asylansøgere

Transkønnede asylansøgere skal sikres passende og værdige opholdsbetingelser. Transkønnede asylansøgere, der er i behandling med kønshormoner, skal kunne fortsætte hermed.

18. Mangfoldighedspolitikker

Private og offentlige virksomheder skal ansøres til at udarbejde mangfoldighedspolitikker, hvori transkønnede inkluderes.

19. Undervisning og folkeoplysning

1. Der skal undervises om køn og kønsidentitet på alderssvarende niveauer i skolen.
2. Der bør fra det offentlige side f.eks. i OBS udsendelserne i fjernsynet, i små foldere på biblioteker og i lægers venteværelser m.v. bringes informationer om ligestilling, diskrimination o. lign., herunder om de specielle forhold for transkønnede.

20. Forskning

Statens forskningspolitik skal tilgodese forskning om transkønnede og transkønnedes forhold i et bredt perspektiv.

21. Udviklingsbistand/-arbejde

Danmark skal aktivt indtænke kønsidentitet i sin rettighedsbaserede tilgang i udviklingsarbejde.

Slutnote med udvalgte ord fra LGBT Danmarks LGBT-ordbog

- **Hadforbrydelse:** En kriminell handling begået på grund af – eller ud fra en antagelse om – offerets race, hudfarve, religion eller tro, politiske anskuelse, seksuelle orientering, køn, kønsidentitet, alder, handicap eller nationale sociale eller etniske oprindelse. Hadforbrydelsen kan bl.a. være af fysisk, psykisk eller verbal karakter, men også andre lovovertrædelser kan være begrundet i had mod en af de nævnte

persongrupper.

Om offeret tilhører en af grupperne eller ej er uden betydning. Det er tilstrækkeligt, at gerningsmanden begår den kriminelle handling ud fra en opfattelse af, at det er tilfældet. Hadforbrydelser adskiller sig fra andre forbrydelser, idet ofrene udelukkende udvælges på grund af deres faktiske eller formodede tilhørsforhold til en bestemt gruppe.

- **Køn:** En persons køn forstås som et biologisk køn, et oplevet køn og et udtrykt køn. På engelsk findes to ord for køn: "Sex" for biologisk køn og "gender" for socialt køn. På dansk har vi kun et ord, "køn", der bruges i begge sammenhænge, og som forstavelse f.eks. i *kønsidentitet*.
- **Kønsbetegnelse:** Forkortelser, der anvendes i pas som betegnelse for kønnet. F = Female (kvinde). M = Male (mand). X = Unspecified (Uspecificeret). I Danmark kan Rigspolicechefen tillade, at kønnet for en person, som ikke har gennemgået et kønsskifte, men som af Rigshospitalets Sexologiske Klinik vurderes at være transseksuel eller ganske ligestillet hermed, betegnes X.
- **Kønkorrektio:** Proces, hvorved der skabes større overensstemmelse imellem en persons biologiske køn, udtrykte køn og oplevede køn. Afhængig af den enkeltes behov, kan korrektionen bestå af epilering, feminiseringskirurgi, kønshormonbehandling, kønsskifteoperation, stemmetræning, ændring af påklædning og kønsrollemæssig adfærd.
- **Transkøn/transkønnet:** Fællesbetegnelse om personer, hvis kønsidentitet eller kønsudtryk i større eller mindre grad ikke er i overensstemmelse med det køn, de blev tildelt ved fødslen.
At være transkønnet har ikke noget med seksuel orientering at gøre.

LGBT ordbog: http://www.lgbt.dk/fileadmin/site/politik/LGBT_ordbog.pdf

Søndag den 24. februar 2013.

Love, bekendtgørelser mv., som i dag regulerer transkønnedes forhold

Gennemgangen tager udgangspunkt i nugældende love, bekendtgørelser m.v. og er struktureret med baggrund i LGBT Danmarks transpolitik.

Udfærdiget af Tina Thranesen, medlem af LGBT Danmarks transpolitiske udvalg.

Indholdsfortegnelse

Sorteret efter rækkefølgen i LGBT Danmarks transpolitik	Sorteret alfabetisk efter navn på love mv.
3. Juridisk kønsskifte <ul style="list-style-type: none"> • Sundhedsloven • Bilag 1 – Dataindholdet i Det Centrale Personregister • Det Centrale Personregister, Lov om • Folkeregistreringsbekendtgørelse • Folkeregistrering Vejledningen om • Kirkeministeriets cirkulæreskrivelse 4. Transkønnethed er ikke en psykiatrisk lidelse <ul style="list-style-type: none"> • WHO's klassifikationsystem – ICD-10 • Sundhedsvæsenets Klassifikations System 6. Kønskorrektio n <ul style="list-style-type: none"> • Sundhedsloven §§ 15, 16, 17 og 115 • Sterilisation og kastration, herunder med henblik på kønsskifte, Bekendtgørelse om • Kastration med henblik på kønsskifte Vejledning om • Sundhedsstyrelsens præcisering af regler for behandling af transseksuelle 7. Andre behandlinger <ul style="list-style-type: none"> • Kosmetisk behandling, Bekendtgørelse om • Kosmetisk behandling, Vejledning om 9. Fornavn <ul style="list-style-type: none"> • Navneloven 	<ul style="list-style-type: none"> • Asylaftalen mellem regeringen, Enhedslisten og Liberal Alliance af 19. september 2012 • Bilag 1 – Dataindholdet i Det Centrale Personregister • Det Centrale Personregister, Lov om • Flygtningekonventionen, FN • Folkeregistrering Vejledningen om • Folkeregistreringsbekendtgørelse • Forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v., Lov om • Forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v.; Lov om • ICAO-standarden om maskinlæsbare rejsedokumenter og pas • Internationalt udviklingssamarbejde, Lov om • Kastration med henblik på kønsskifte Vejledning om • Kirkeministeriets cirkulæreskrivelse • Kosmetisk behandling, Bekendtgørelse om • Kosmetisk behandling, Vejledning om • Lige løn til mænd og kvinder, Lov om • Ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, Lov om

<ul style="list-style-type: none">• Navnebekendtgørelse• Navnesager, Vejledning om behandling af 11. X som kønsbetegnelse i pas <ul style="list-style-type: none">• Pasloven• Pasbekendtgørelse nr. 1003• Pas - Bekendtgørelse nr. 357 om X som kønsbetegnelse• Pas - Bekendtgørelse nr. 931 om X som kønsbetegnelse• ICAO-standard om maskinlæsbare rejsedokumenter og pas 13. Adgang til toilet, bade- og omklædningsfaciliteter <ul style="list-style-type: none">• Straffeloven § 232 om blufærdighed 14. Ligebehandling, ikke-diskrimination og hadforbrydelser <ul style="list-style-type: none">• Ligebehandlingsnævnet, Lov om• Ligestilling af kvinder og mænd, Lov om• Forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v., Lov om• Lige løn til mænd og kvinder, Lov om• Ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v., Lov om• Ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, Lov om• Forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v.; Lov om• Straffeloven §§ 81 og 266 b om straffskærpelse - hadforbrydelse 17. Transkønnede asylansøgere <ul style="list-style-type: none">• Flygtningekonventionen, FN• Udlændingeloven• Asylaftalen mellem regeringen, Enhedslisten og Liberal Alliance af 19. september 2012 21. Udviklingsbistand/-arbejde <ul style="list-style-type: none">• Internationalt udviklingssamarbejde, Lov om	<ul style="list-style-type: none">• Ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v., Lov om• Ligebehandlingsnævnet, Lov om• Ligestilling af kvinder og mænd, Lov om• Navnebekendtgørelse• Navneloven• Navnesager, Vejledning om behandling af• Pas - Bekendtgørelse nr. 357 om X som kønsbetegnelse• Pas - Bekendtgørelse nr. 931 om X som kønsbetegnelse• Pasbekendtgørelse• Pasloven• Sterilisation og kastration, herunder med henblik på kønsskifte, Bekendtgørelse om• Straffeloven<ul style="list-style-type: none">• § 81 og 266 b om straffskærpelse – hadforbrydelse• § 232. Vedr. adgang til toilet mm. – blufærdighed• Sundhedsloven<ul style="list-style-type: none">• Vedr. juridisk kønsskifte § 115• Vedr. kønskorrektion §§ 15, 16, 17 og 115• Sundhedsstyrelsens præcisering af regler for behandling af transseksuelle• Sundhedsvæsenets Klassifikations System• Udlændingeloven• WHO's klassifikationsystem – ICD-10
--	---

Gennemgang af love, bekendtgørelser mv.

De nummererede overskrifter henviser til LGBT Danmarks transpolitik.

1. Definition

Kommentar:

Medfører i sig selv ingen lovændringer.

2. Selvbestemmelse

Kommentar:

Medfører i sig selv ingen lovændringer.

3. Juridisk kønsskifte

- **Sundhedsloven**

Lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010.

Citat:

§ 115. En person kan få tilladelse til kastration, herunder med henblik på kønsskifte, hvis ansøgerens kønsdrift medfører betydelige sjælelige lidelser eller social forringelse.

Stk. 3. Kastration af personer under 21 år må ikke tillades, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=130455>

- **Bilag 1 – Dataindholdet i Det Centrale Personregister**

Kommentar:

Bilaget er udfærdiget i medfør af Lov om Det Centrale Personregister (omtales senere) § 4, der lyder:

§ 4. Enhver med et personnummer tildelt efter § 3, stk. 1, registreres i CPR med de oplysninger, der er anført i bilag 1 til loven.

Citat:

Bilagets pkt. 1) Personnummeroplysninger: Personnummer, jf. § 3, henvisning mellem nyt og tidligere personnummer, der opbevares i CPR (historisk), samt ved ændring af personnummer, f.eks. ved fejl i køn og fødselsdato, jf. § 3, stk. 5.

- **Lov om Det Centrale Personregister**

LBK nr. 5 af 09/01/2013

Citat:

§ 3. Enhver skal have tildelt et personnummer, hvis vedkommende [...]

Stk. 3. Økonomi- og Indenrigsministeriet sender meddelelse til vedkommende om personnummertildelingen ved [...]

3) ændring af personnummer, jf. stk. 5.

Stk. 5. Økonomi- og Indenrigsministeriet tildeler nyt personnummer til personer ved fejl i de oplysninger, der indgår i deres personnummer.

§ 4. Enhver med et personnummer tildelt efter § 3, stk. 1, registreres i CPR med de oplysninger, der er anført i bilag 1 til loven. (Tidligere omtalt).

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=144955>

- **Folkeregistreringsbekendtgørelse**

Bkg. nr. 1153 af 23. november 2006

Kommentar:

Bekendtgørelsen indeholder beskrivelse af personnummerets opbygning og betydningen af de enkelte tal i personnummeret. Da personnummerets opbygning er bestemt af en bekendtgørelse, kan dets opbygning også ændres ved ændring af bekendtgørelsen – altså administrativt af ministeren.

Citat:

§ 1, stk. 2. De sidste fire cifre er et løbenummer, hvoraf det første ciffer i forbindelse med fødselsåret angiver, hvilket århundrede personen er født i. Det sidste ciffer er lige for kvinder og ulige for mænd.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=10751>

- **Vejledningen om folkeregistrering**

Vejledning nr. 85 af 23. november 2006

Citat:

Kapitel 2. Personnumre og andre oplysninger i CPR

2.1.3. Ændring af personnummer

Efter § 3, stk. 5, i CPR-loven er det kun fejl i de oplysninger, som indgår i personnummeret, det vil sige fødselsdato og køn, der kan begrunde tildeling af et nyt personnummer. Hvis den person, som mener at have fået registreret en forkert fødselsdato, er født her i landet, må vedkommende rette henvendelse til den myndighed, hvis registrering af fødslen har dannet grundlag for indrapporteringen til CPR, dvs. personregisterføreren (i Sønderjylland: personregisterføreren i kommunen). For fødsler, der har fundet sted i udlandet, henvises til bilag 1, afsnit 5.1.

Personer, der har gennemgået en kønsskifteoperation, får først tildelt et nyt personnummer, når Indenrigs- og Sundhedsministeriets CPR-kontor fra Sundhedsstyrelsen har fået meddelelse om, at kønsskiftet er helt afsluttet, uanset om behandlingen har fundet sted i Danmark eller udlandet. Der vil således aldrig kunne ske en ændring af personnummeret, alene fordi den pågældende oplyser at føle sig mere som en person af det modsatte køn end det registrerede. Der kan ligeledes ikke ske en ændring af personnummeret for personer, der ikke har gennemgået et kønsskifte, men som af statsforvaltningen har fået tilladelse til at bære et navn, der ikke er kønskorrekt, jf. § 13 i bekendtgørelse nr. 146 af 6. marts 2006 om navne.

Bilag 1.

5.2. Køn

En person, der ønsker et nyt personnummer som følge af kønsskifte foretaget i udlandet, skal rette henvendelse til Sundhedsstyrelsen, som vil tage stilling til, om kønsskiftet efter danske regler må anses for tilendebragt. Når og hvis Sundhedsstyrelsen efter forelæggelse for lægelige myndigheder vurderer, at kønsskiftet er tilendebragt, vil Indenrigs- og Sundhedsministeriets CPR-kontor få kopi af meddelelsen til den pågældende herom med henblik på at sørge for tildeling af et nyt personnummer svarende til det ændrede køn. Normalt sørger CPR-kontoret for, at tildelingen først finder sted, når den pågældende har fået ændret sit fornavn, således at der på meddelelsen til den pågældende om det nye personnummer, jf.

CPR-lovens § 3, stk. 3, vil være overensstemmelse mellem dette og angivelsen af kønnet i personnummeret.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=10811>

- **Kirkeministeriets cirkulæreskrivelse**

Cirkulæreskrivelse nr. 12003 af 10. november 1976

Kommentar:

Cirkulæreskrivelsen vedrører registreringen af kønsskiftet i kirkebøger.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=72567>

4. Transkønnethed er ikke en psykiatrisk lidelse

- **WHO's klassifikationssystem – ICD-10**

Kommentar:

Ikke dansk lovgivning. Se dog den efterfølgende omtale af Sundhedsvæsenets Klassifikations System – SKS.

ICD-10 indeholder under punktet "Mental and behavioural disorders" afsnittet " F60-F69 Disorders of adult personality and behaviour", som igen indeholder de herefter nævnte kategorier.

Citat:

F64	Gender identity disorders
F64.0	Transsexualism
F64.1	Dual-role transvestism
F64.2	Gender identity disorder of childhood
F64.8	Other gender identity disorders
F64.9	Gender identity disorder, unspecified
F65.1	Fetishistic transvestism

- <http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2010/en>
- <http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2010/en#/F60-F69>

- **Sundhedsvæsenets Klassifikations System – SKS**

Kommentar:

Klassifikation af sygdomme hos National Sundheds-it under Statens Seruminstitut, som tidligere blev udgivet af Sundhedsstyrelsen, indeholder den danske version af WHO's diagnosefortegnelse.

Bemærk, at Danmark allerede har slettet flere diagnoser i forhold til WHO's internationale udgave – bl.a. transvestisme (F64.1).

Citat:

DF64	Kønsidentitetsforstyrrelser
DF640	Transseksualisme
DF642	Kønsidentitetsforstyrrelse i barndommen
DF648	Anden kønsidentitetsforstyrrelse
DF649	Kønsidentitetsforstyrrelse UNS
DF651	Transvestitisk fetichisme

- <http://www.ssi.dk/Sundhedsdataogit/National%20Sundheds-it/TerminologiOgKlassifikationer/SKS.aspx> – Statens Serum Institut om SKS.
- http://www.ssi.dk/Sundhedsdataogit/National%20Sundheds-it/TerminologiOgKlassifikationer/SKS/KlassifikationAfSygdomme/~/_media/Indhol

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

d/DK%20-%20dansk/Sundhedsdata%20og%20it/NationalSundhedsIt/Klassifikationer/SKS/TabellerKodeaendringer/20111222_ICD10_tekstmap_p.ashx – Hjælpelister til ny udgave af "Klassifikation af sygdomme" pr. 1. januar 2012 hos Statens Serum Institut.

5. Rådgivning og støtte

Kommentar:

Medfører i sig selv ingen lovændringer.

6. Kønskorrektio

• Sundhedsloven

Lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010.

Citat:

§ 15. Ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller af §§ 17 – 19.

Stk. 2 – 5 citeres ikke her.

§ 16. Patienten har ret til at få information om sin helbredstilstand og om behandlingsmulighederne, herunder om risiko for komplikationer og bivirkninger.

Stk. 2 – 6 citeres ikke her

§ 17. En patient, der er fyldt 15 år, kan selv give informeret samtykke til behandling. Forældremyndighedens indehaver skal tillige have information, jf. § 16, og inddrages i den mindreåriges stillingtagen.

Stk. 2. Såfremt sundhedspersonen efter en individuel vurdering skønner, at patienten, der er fyldt 15 år, ikke selv er i stand til at forstå konsekvenserne af sin stillingtagen, kan forældremyndighedens indehaver give informeret samtykke.

§ 115. En person kan få tilladelse til kastration, herunder med henblik på kønsskifte, hvis ansøgerens kønsdrift medfører betydelige sjælelige lidelser eller social forringelse.

Stk. 3. Kastration af personer under 21 år må ikke tillades, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=130455>

• Bekendtgørelse om sterilisation og kastration, herunder med henblik på kønsskifte

Bekendtgørelse nr. 14 af 10. januar 2006.

Citat:

§ 5. Anmodning om kastration, herunder med henblik på kønsskifte, indgives til Sundhedsstyrelsen. §§ 1-3 i denne bekendtgørelse finder tilsvarende anvendelse.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=10133>

• Vejledning om kastration med henblik på kønsskifte

Vejledning nr. 10077 af 27. november 2006 udfærdiget af Sundhedsstyrelsen.

Kommentar:

Vejledningen indeholder detaljerede regler om betingelser, fremgangsmåde mm. i

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

forbindelse med ansøgning om tilladelse til kønskorregerende operation (kastration med henblik på kønsskifte).

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=11017>

- **Behandling af transseksuelle**

Skrivelse fra Sundhedsstyrelsen den 23. november 2012, som præciserer reglerne om behandling af transseksuelle.

Kommentar:

Vedrører primært kønshormonbehandling og brystfjernelse.

I præciseringen tilkendegives, at der arbejdes på udarbejdelse af en vejledning. (Endnu ikke udfærdiget).

- <http://www.sst.dk/Nyhedscenter/Nyheder/2012/Behandling%20af%20transseksuelle.aspx>

7. Andre behandlinger

- **Bekendtgørelse om kosmetisk behandling**

Bek nr. 1464 af 28. december 2012

Kommentar:

Generelt hører behandling af transkønnede ikke ind under bekendtgørelsens område.

Visse behandlinger så som hårtransplantation og flere operative ansigtsbehandlinger (kirurgiske) er imidlertid anført som kosmetisk behandling, men det er uafklaret, om det også gælder for transkønnede.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=144690>

- **Vejledning om kosmetisk behandling**

Vej nr. 93 af 28. december 2012

Kommentar:

Samme bemærkninger som under bekendtgørelsen.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=144694>

8. Børn og unge transkønnede

Kommentar:

Se nærmere under følgende:

- Sundhedsloven
- Bekendtgørelse om sterilisation og kastration, herunder med henblik på kønsskifte
- Vejledning om kastration med henblik på kønsskifte
- Kirkeministeriets cirkulæreskrivelse
- Behandling af transseksuelle. Præcisering af regler fra Sundhedsstyrelsen

Kommentar:

Se under "Kønskorrektion" bl.a. mht. alderskravet og under "Andre behandlinger".

Se også under:

- Bekendtgørelse om kosmetisk behandling
- Vejledning om kosmetisk behandling

9. Fornavn

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

- **Navneloven**

Lovbekendtgørelse nr. 392 af 1. maj 2012.

Citat:

§ 13. Som fornavn kan tages et navn, der er optaget på den liste, der er nævnt i § 14, stk. 1, eller som er godkendt efter § 14, stk. 3.

Stk. 2. Et fornavn må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om, at personer, der er transseksuelle eller ganske må ligestilles hermed, ikke er omfattet af forbuddet i stk. 2.

[...]

§ 14. Social- og integrationsministeren offentliggør en liste over drenge- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse efter stk. 3.

Stk. 2. På den i stk. 1 nævnte liste optages navne, der er eller har været almindeligt udbredt her i landet, samt navne, der er godkendt efter stk. 3.

Stk. 3. Efter ansøgning godkendes et navn, [...]

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=141282>

- **Navnebekendtgørelse**

Bkg. nr. 923 af 29. september 2009

Citat:

§ 13. Til brug for vurderingen af, om der kan gøres undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. navnelovens § 4, stk. 4, § 7, stk. 2 og § 13, stk. 2, vurderer Rigshospitalets Sexologiske Klinik, om ansøgeren er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed.

Stk. 2. Hvis vurderingen fra Rigshospitalets Sexologiske Klinik giver anledning til tvivl om, hvorvidt en person er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed, kan der indhentes supplerende udtalelse fra Retslægerådet.

Stk. 3. Sager om undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. stk. 1, behandles af statsforvaltningen.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127305>

- **Vejledning om behandling af navnesager**

Vej nr. 9768 af 30. september 2009

Kommentar:

Vejledningen retter sig til personregisterførerne i Folkekirken, ministerialbogsførerne i Folkekirken valg- og døvemenigheder og i de anerkendte trossamfund, til personregisterførerne i kommunerne og statsforvaltningerne og er et praktisk redskab til brug for behandling af navnesager.

(Indeholder ikke noget specielt vedr. transkønnede).

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127432>

10. Personnummer

Kommentar:

Se nærmere under følgende:

- Bilag 1 – Dataindholdet i Det Centrale Personregister
- Lov om Det Centrale Personregister

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

- Folkeregistreringsbekendtgørelse
- Vejledningen om folkeregistrering
- Kirkeministeriets cirkulæreskrivelse
- Se også under "Juridisk kønsskifte".

11. X som kønsbetegnelse i pas

• Pasloven

Lov nr. 900 af 8. september 2008

Kommentar:

Det fremgår ikke af loven, om der i passet skal være anført kønsbetegnelse. Det fremgår imidlertid i pasbekendtgørelsen.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=120728>

• Pasbekendtgørelse

Bkg. nr. 1003 af 6. oktober 2006 med senere ændringer

Kommentar:

Indeholder regler for indhold og udformning mm. af pas.

Bestemmelsen om X som kønsbetegnelse er ikke anført i bekendtgørelsen. Det fremgår i bekendtgørelserne – nr. 357 og 931, som nævnes herunder.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=2404>

• Pas – Bekendtgørelse nr. 357 af 4. maj 2009

Kommentar:

Indfører, at transseksuelle, der ikke har gennemgået kønsskifte kan få X som kønsbetegnelse i deres pas.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=124752>

• Pas – Bekendtgørelse nr. 931 af 15. juli 2010

Kommentar:

Udvider kredsen, så også de, der "ganske kan ligestilles" kan få X som kønsbetegnelse i deres pas.

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132916>

• ICAO-standarden om maskinlæsbare rejsedokumenter og pas

Kommentar:

Indeholder bestemmelsen om, at der kan anvendes et X (unspecified (uspecificeret)) som kønsbetegnelse.

- <http://www2.icao.int/en/MRTD/Downloads/Doc%209303/Doc%209303%20English/Doc%209303%20Part%201%20Vol%201.pdf>
<http://www.icao.int/Security/mrtd/Pages/Doc9393.aspx>

12. Kønsbetegnelse i breve fra det offentlige/på valgkort

Kommentar:

Vedrørende breve fra det offentlige, så er det ikke anført nogen steder, hvordan adresseringen skal anføres. Det er altså en almen praksis, som i stor udstrækning er overladt til den enkelte.

13. Adgang til toilet, bade- og omklædningsfaciliteter

Kommentar:

Ikke lovbestemt.

Det skal bemærkes, at transkønnedes anvendelse af kønsopdelte toiletfaciliteter svarende til deres kønsudtryk ikke kan anses som blufærdighedskrænkelser efter straffeloven § 232.

Citat:

- **Straffeloven**

Lovbekendtgørelse nr. 1007 af 24. oktober 2012

§ 232. Den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Kommentar:

Der høres ofte indvendinger som risiko for blufærdighedskrænkelser. Men det vil der ikke være tale om.

Der er ikke noget blufærdighedskrænkende ved, at en transkvinde, der har et kvindeligt kønsudtryk anvender et kvindeligt toilet.

Toiletbesøget foregår jo bag en lukket dør. Efterfølgende håndvask og et kig i spejlet med evt. opfriskning af læbestift og børstning af håret, indebærer heller intet blufærdighedskrænkende.

Tilsvarende med en transmand. Hvis pågældende endnu ikke har fået gennemført kønsskifteoperation, vil toiletbesøg nødvendigvis foregå bag en lukket dør.

Og selv efter operation vil det for de fleste stadig være tilfældet, da de lægelige muligheder for tildannelse af en penis endnu ikke er så gode.

- <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=142912>

14. Ligebehandling, ikke-diskrimination og hadforbrydelser

- **Lov om Ligebehandlingsnævnet**

Lovbekendtgørelse nr. 905 af 3. september 2012

Kommentar:

Ligebehandlingsnævnet behandler klager over forskelsbehandling bl.a. på grund af køn og seksuel orientering. Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt.

Se LGBT Danmarks høringsskrivelse:

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=143051>

- **Lov om ligestilling af kvinder og mænd**

Lovbekendtgørelse nr. 1095 af 19. september 2007

Kommentar:

Vedrører forskelsbehandling på grundlag af køn.

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt.

Transkønnede er derfor henvist til at søge beskyttelse under begrebet "køn".

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=20929>

- **Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.**

Lovbekendtgørelse nr. 1349 af 16. december 2008.

Kommentar:

Vedrører forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse.

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt.

Transkønnede er derfor henvist til at søge beskyttelse under begrebet "seksuel orientering".

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=122522>

- **Lov om lige løn til mænd og kvinder**

Lovbekendtgørelse nr. 899 af 5. september 2008

Kommentar:

Vedrører lønmæssig forskelsbehandling på grundlag af køn.

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt.

Transkønnede er derfor henvist til at søge beskyttelse under begrebet "køn".

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121176>

- **Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v.**

Lovbekendtgørelse nr. 645 af 8. juni 2011

Kommentar:

Vedrører forskelsbehandling på grundlag af køn. Der er nævnt nogle enkelte undtagelser.

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt.

Transkønnede er derfor henvist til at søge beskyttelse under begrebet "køn".

- <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=137042>

- **Lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger**

Lovbekendtgørelse nr. 775 af 29. august 2001

Kommentar:

Vedrører forskelsbehandling på grundlag af køn.

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt.

Transkønnede er derfor henvist til at søge beskyttelse under begrebet "køn".

- <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=25742>

- **Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v.**

Lovbekendtgørelse nr. 626 af 29. september 1987

Kommentar:

Vedrører forskelsbehandling på grund race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt.

Transkønnede er derfor henvist til at søge beskyttelse under begrebet "seksuel orientering".

- <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=59249>

- **Straffeloven**

Lovbekendtgørelse nr. 1007 af 24. oktober 2012

Kommentar:

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt.

Transkønnede er derfor henvist til at søge beskyttelse under begrebet "seksuel orientering".

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsse, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

Citat:

§ 81, Stk. 1. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som skærpende omstændighed,

Pkt. 6) at gerningen har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende.

§ 266 b. Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

- <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=142912>

15. Retningslinjer og vejledninger

Kommentar:

Ikke lovbestemt.

16. Poli ti og kriminalforsorgen

Kommentar:

Ikke lovbestemt.

17. Transkønnede asylansøgere

- **Flygtningekonventionen**

FN-konventionen af 28. juli 1951 om flygtnings retsstilling

Kommentar:

Ikke dansk lovgivning, men Danmark har tiltrådt konventionen.

Kønsidentitet og kønsudtryk er ikke nævnt. Seksuel orientering er i øvrigt heller ikke nævnt.

Transkønnede er derfor henvist til at søge beskyttelse under begrebet "en særlig social gruppe", ligesom der selvfølgelig også kan være sam tidige andre grunde.

Der er udstedt omkring 100 bekendtgørelser og cirkulærer i medfør af udlændingeloven.

En godkendt flygtning har næsten samme rettigheder som en dansk statsborger.

En asylansøger har en del restriktioner, men er sikret bl.a. lægehjælp.

Selv om transpersoner ikke specifikt er nævnt i flygtningekonventionen er det væsentligt at bemærke, at der i november 2012 blev givet opholdstilladelse efter § 7 til transkvinden Fernanda Milán fra Guatemala.

Citat:

Kapitel I. Almindelige bestemmelser. Artikel 1. Bestemmelse af udtrykket "flygtning".

A.2.

For nærværende konventions formål skal udtrykket "flygtning" finde anvendelse på enhver person, der:

som følge af velbegrun det frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

befinder sig udenfor det land, i hvilket han har statsborgerret, og som ikke er i stand til - eller på grund af sådan frygt, ikke ønsker - at søge dette lands beskyttelse; eller som ikke har nogen statsborgerret, og på grund af sådanne begivenheder befinder sig udenfor det land, hvor han tidligere havde fast bopæl, og ikke er i stand til - eller på grund af sådan frygt ikke ønsker - at vende tilbage dertil.

Punkt C - F angiver en række årsager til, at beskyttelsen som nævnt i konventionen ikke finder anvendelse eller ikke længere finder anvendelse.

- <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=71110>

- **Udlændingeloven**

Lbk. nr. 984 af 2. oktober 2012

Kommentar:

Indeholder ikke direkte noget om tranpersoner.

Efter § 7 i loven kan der gives opholdstilladelse til en udlænding, der er omfattet af FN's flygtningekonvention af 28. juli 1951.

Efter stk. 2 kan der gives opholdstilladelse, hvis en udlænding i sit hjemland risikerer dødsstraf eller at blive underkastet tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Endvidere kan der efter § 9 b gives humanitær opholdstilladelse selv om en udlænding ikke er omfattet af § 7, stk. 1 og 2.

- <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=142876>

- **Asylaftalen mellem regeringen, Enhedslisten og Liberal Alliance af 19. september 2012.**

Citat

Varetagelse af særlige hensyn til uledsagede mindreårige og sårbare i øvrigt (Side 12)

Sidste punkts sidste del (Side 13 øverst):

[...] Det skal endvidere sikres, at der er tilstrækkelig kapacitet til at varetage særlige hensyn ved indkvartering, f.eks. af asylansøgere der tilhører seksuelle minoriteter og transkønnede.

- <http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2012/Aftaletekst-asyl.pdf>
- <http://panbloggen.wordpress.com/2012/09/19/asylaftalen-har-et-lgbt-element/>

18. Mangfoldighedspolitikker

Kommentar:

Ikke lovbestemt.

19. Undervisning og folkeoplysning

Kommentar:

Der findes både love og bekendtgørelser om folkeskole, friskoler, videregående uddannelser, faglige uddannelser og folkeoplysning og folkeoplysningsforbund.

20. Forskning

Kommentar:

Ikke specifikt lovbestemt, hvad der skal forskes i.

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og tranpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

Der findes flere forskningsråd.

Se <http://fivu.dk/lovstof/gældende-love-og-regler> under: Forskning.

21. Udviklingsbistand/-arbejde

- **Lov om internationalt udviklingssamarbejde**

Lov nr. 555 af 18. juni 2012

Kommentar:

Indeholder ikke noget om køn, kønsidentitet, kønsudtryk eller seksuel orientering.

Citat:

§ 1. Målet for Danmarks udviklingssamarbejde er at bekæmpe fattigdom og fremme menneskerettigheder, demokrati, bæredygtig udvikling, fred og stabilitet i overensstemmelse med FN-pagten, Verdenserklæringen om Menneskerettighederne og FN's konventioner om menneskerettigheder.

Stk. 2. Dansk udviklingssamarbejde skal bidrage til at fremme Danmarks interesser i en mere fredelig, stabil og lige verden. Udviklingspolitikken er således et centralt og integreret element i dansk udenrigspolitik, hvor det anerkendes, at udviklingslande ikke kun påvirkes af udviklingspolitiske tiltag, men også af tiltag på øvrige politikområder.

Stk. 3. Målsætningen som angivet i stk. 1 søges opfyldt gennem partnerskaber med udviklingslande og inden for rammerne af internationalt anerkendte principper og mål for udviklingssamarbejde samt principper for humanitær bistand.

§ 10. Der etableres et Udviklingspolitisk Råd.

Stk. 2. Udviklingspolitisk Råd skal danne ramme for en løbende strategisk dialog med og rådgivning af udviklingsministeren om gennemførelsen af de opgaver, der i medfør af denne lov er pålagt udviklingsministeren.

- <http://um.dk/danida>
- <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=142451>